

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

viii

Randers Lærde Skole

for

Skoleaaret 1te Octbr. 1840 — 30te Septbr. 1841.

Af

B. Borgen,

Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Jens Høstrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

S Maret 1840 bleve, overeensstemmende med den skete Indmeldelse (s. forrige Aars Skoleesterr. p. 15), følgende Disciple dimitterede fra Randers lærde Skole: 1. M. G. G. Steenstrup, 2. A. M. A. Kühnel, 3. C. M. Schou, 4. J. Kjellerup, 5. S. E. Ramus. Ved Examen Artium tildeeldes dem de Charakterer, som paa næstfølgende Side ere anførte. Efterat saaledes Skolens Frequentis, der ved forrige Skoleaars Slutning udgjorde 60 Disciple, var bleven indskrænket ved 5 Disciples Afgang, forøgedes den atter derved, at efterstaaende 11 Disciple ved det nye Skoleaars Begyndelse bleve optagne: 1. P. Teilmann, 2. S. Teilmann, 3. A. Kragh, 4. A. C. O. Lund, 5. Th. E. Blicher, 6. J. Holm, 7. N. A. B. Lund, 8. V. Magnussen, 9. S. C. Meyer, 10. C. C. Wannestad, 11. J. A. Nyegaard. Fremdeles bleve ved andet Halvaars Begyndelse optagne: 12. P. S. Kjær, og 13. V. Bøggild. Af disse Disciple bleve Nr. 1 og 2 indsatte i 3de, Nr. 3 og 4 i 2^{den}, Nr. 5—13 i 1te Klasse. Men da een Discipel, nemlig Th. E. Blicher, ved Slutningen af 1te Halvaar, atter udgif af Skolen, har denne for Dieblicket et Antal af 67 Disciple, hvilke ere fordeelte paa følgende Maade:

Charakterer,

tildeelte de fra Anders lærde Skole dimitterede Candidater ved Examen i Aaret 1840.

Candidaterne.	Udarbeid. i Moder- maalet.	Latin.	Latin Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Religion.	Geogr.	Historie.	Arith- metik.	Geome- trie.	Tydsf.	Franff.	Hoved- charakter.
Steenstrup .	laud.	laud.p.c.	laud.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	Laudabilis et publ. enc. orn.
Kühnel	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.	laud.p.c.	Laudabilis.
Schou	laud.	h. ill.	h. ill.	h. ill.	laud.	laud.	laud.p.c.	laud.p.c.	laud.	laud.	laud.	laud.	Laudabilis.
Kjellerup ..	laud.	laud.	h. ill.	laud.	*laud.	laud.	h. ill.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.p.c.	laud.p.c.	Laudabilis.
Kamus	laud.	laud.	h. ill.	h. ill.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	laud.	h. ill.	laud.	laud.	Laudabilis.

IV Klasse:

1. Ole Anton Houggaard, en Søn af afdøde Skolelærer Houggaard i Randers.
2. Jens Christian Snog, en Søn af afdøde Gaardmand Snog i Bygballe ved Randers.
3. Hans Nicolai Tødskou, en Søn af Kjøbmand Tødskou i Hølstebro.
4. Peter Teergaard Jesen, en Søn af Pastor Jesen i Røgen ved Aarhus.
5. Lars Peter Blichert, en Søn af afdøde Kjøbmand Blichert i Randers.
6. Jens Christian Kiilsgaard, en Søn af Bygmester Kiilsgaard paa Greystabet Frysenborg.
7. Frederik Engelhart Tannestad, en Søn af Provst Tannestad i Østervelling ved Randers.
8. Christian Preetzmann, en Søn af Kammerjunker Preetzmann paa lille Gimmestrup ved Viborg.
9. Jacob Sidenius, en Søn af Seminarieforstander, Pastor Sidenius i Lyngby.
10. Rasmus Julius Kirketerp, en Søn af Kammeraad Kirketerp til Søgholm.
11. Gerhard Christian Schøning, en Søn af Major v. Schøning i Kjøbenhavn.
12. Povel Høi Blicher, en Søn af Pastor Blicher i Sønderholm ved Aalborg.
13. Diderik Christian Blicher, Broder til Nr. 12.
14. Jens Michael Peter Kragh, en Søn af Pastor Kragh i Lintrup.
15. Ulrik Christian Ludvigsen, en Søn af Major v. Ludvigsen i Randers.

III Klasse:

1. Jens Christian Sondershausen, en Søn af Kunst-dreier Sondershausen i Randers.

2. August Carstensen, en Søn af Proprietair Carstensen paa Ryomgaard.
3. Hans Teilmann, en Søn af Pastor Teilmann i Børling ved Lemvig.
4. Richard Theodor Hoff, en Søn af afdøde Pastor Hoff i Vivild.
5. Jesper Jespersen Bahnsen, en Søn af Proprietair Bahnsen paa Taarupgaard ved Viborg.
6. Jonas Collin Lund, en Søn af Consumtionsforvalter Lund i Hølstebro.
7. Johannes Bruun, en Søn af afdøde Pastor S. W. Bruun i Bjerregår ved Randers.
8. Carl Eduard With, en Søn af Justitsraad, Herredsfoged With i Daugaard ved Horsens.
9. Damianus Theodorus Plesner, en Søn af afdøde Amtsprovst Plesner i Ørsted ved Randers.
10. Jørgen Christopher Sobe, en Søn af afdøde Pastor Sobe i Herring ved Thisted.
11. Guntelberg Abel, en Søn af Provst Abel i Eltang ved Kolding.
12. Peter Teilmann, Broder til Nr. 3 i samme Klasse.
13. Rasmus Windfeld, en Søn af Pastor Windfeld i Ulstrup ved Hobro.
14. Harald Teckelmann, en Søn af Justitsraad Teckelmann i Randers.
15. Carl Ferdinand Lorentzen, en Søn af Regimentsdyrlæge Lorentzen i Randers.
16. Eduard Sidenius, Broder til Nr. 9 i IV Cl.
17. Reinhard Christian With, Broder til Nr. 8 i III Cl.
18. Frederik Conrad Trepka Waagepetersen, en Søn af afdøde Statsraad, Hofviinhandler Waagepetersen i Kjøbenhavn.

19. Andreas Holm, en Søn af afdøde Cancelliraad, Herredesfoged Holm i Sjælland.

II Klasse:

1. Christian Ehrenfried Lund, en Søn af Pastor Lund i Østertørslev ved Randers.
2. Anders Kragh, en Søn af Farver Kragh i Ebeltoft.
3. Andreas Ingerslev, en Søn af afdøde Toldbetient, Lieutenant Ingerslev i Aalborg.
4. Niels Bruun, en Broder til Nr. 7 i III Cl.
5. Johan Ludvig Ludvigsen, Broder til Nr. 15 i IV Cl.
6. Hans Philip Götsche, en Søn af Pastor Götsche i Vestervelling ved Randers.
7. Ludvig With, en Broder til Nr. 8 og Nr. 17 i III Cl.
8. Carl Jacob Sørensen, en Søn af Consul, Kjøbmand Sørensen i Hobro.
9. Theobald Alexander Gliemann, en Søn af afdøde Dr. philos. Th. Gliemann i Kjøbenhavn.
10. Balthasar Isaacsen, en Søn af Kjøbmand Isaacsen i Randers.
11. Niels Bruun, en Søn af Pastor B. Bruun i Djerregrav ved Randers.
12. Jørgen Scheel, en Søn af Greve de Scheel til Stamhuset Gammel Estrup.
13. Niels Mammen Using, en Søn af Adjunct Using i Randers.
14. Søren Christian Elmenhoff, en Søn af Bogtrykker og Redacteur Elmenhoff i Randers.
15. Axel Harald Steinthal, en Søn af Proprietair Steinthal paa Rys ved Lübe.

16. Hans Andreas Kirketerp, Broder til Nr. 10 i IV Cl.
17. Erik Carl Cosmus Junius Ramus, en Søn af Kammeradsfessor, Soldcontrollør Ramus i Randers.
18. Jens Bloch Nagaard, en Søn af Pastor Nagaard i Skive.
19. Andreas Christian Obel Lund, en Søn af Cand. pharm. Lund i Raasted ved Hølstebro.

I Klasse.

1. Thomas Frederik Westenholtz Steinthal, en Broder til Nr. 15 i II Cl.
2. Viggo Magnussen, en Søn af Provst Magnussen i Lyngaa ved Randers.
3. Johannes Alfred Nyegaard, en Søn af Procurator Nyegaard i Randers.
4. Niels Andreas Buchwaldt Lund, Broder til Nr. 19 i II Cl.
5. Søren Eschilsen, en Søn af afdøde Pastor Eschilsen paa Nrø ved Horsens.
6. Frants Christian Meyer, en Søn af Stadshauptmand Meyer i Randers.
7. Adolph Julius Elmenhoff, Broder til Nr. 14 i II Cl.
8. Peter Severin Kjær, en Søn af Gaardmand Kjær af Bygballe ved Randers.
9. Jacob Holm, en Søn af Procurator Holm i Hobro.
10. Henrik Matthæus Gøtzsche, Broder til Nr. 6 i II Cl.
11. Tycho Frederik Andreas Zonnens, en Søn af Ritmester v. Zonnens i Randers.
12. Christian Ditlef Lüttichau, en Søn af Kammerjunker, Capitain v. Lüttichau i Randers.
13. Carl Christian Wannestad, Broder til Nr. 7 i IV Cl.

14. Vilhelm Bøggild, en Søn af Proprietair Bøggild paa Moesgaard ved Randers.

Alf ovennævnte Disciple have ifftun 20 deres Hjem i Randers; de øvrige 47 ere andenstedsfra.

Som Skolens Dimittender i indeværende Aar ere under 27de Juli følgende 8 Disciple indmeldte: 1. Ole Anton Hougaard, 2. Jens Christian Snog, 3. Hans Nicolai Nodskou, 4. Peter Weergaard Jessen, 5. Jens Christian Riilsgaard, 6. Frederik Engelhart Tannestad, 7. Christian Preezmann, 8. Gerhard Christian Schøning.

Skolen vil i denne Tid faae Anledning til at beklage Tabet af en høifortient Lærer, idet nemlig dens hidtilværende Overlærer, Mag. Christian Frederik Ingerslev, under 10de Juli d. A., allernaadigst er befordret til Rector for Viborg Kathedralskole. Hvad denne nidkjære og kundskabsrige Skolemand i en Tid af 8½ Aar har virket paa dette Sted, vil vides af alle dem, hvis Interesse og Dyrkelsomhed har været knyttet til Skolen; men af Ingen vil det erkjendes mere end af dem, med hvilke og iblandt hvilke han arbejdede til grundige Kundskabers Udbredelse og til al god Ordens og Sædeligheds Fremme. Derfor ville hans forhenværende Medarbejderes og Disciples velgrundede Afgtelse og bedste Dunsfer ledsage ham til en Stilling, der tør love sig velgjørende Frugter af hans indsigtfulde Virksomhed. Rector Ingerslevs Eftermand som Overlærer ved denne Skole har, medens disse Efterretninger udarbejdes, endnu ikke kunnet været beskiftet.

Til de forskjellige Underviisningsgjenstande har i indeværende Skoleaar det samme Timeantal, som i det næstfore-

gaacende, været anvendt, ligesom ogsaa Lærefagene have været fordeelte paa samme Maade imellem Skolens Lærere. (S. Skoleesterr. for 1839—1840 p. 17). Derimod finder der med Hensyn til Lektionsordenen nogen Afvigelse Sted mellem den, der fulgtes i forrige Aar, og den, der er angivet i efterstaaende p. 12 og 13 aftrykte Lektionstabel, hvilkken under 19de Septbr. f. A. er approberet at lægges til Grund for Underviisningen i dette Skoleaar. Lærernes Navne: *Jungerslev, Ussing, Dorph, Sundrup, Solbech, Würtzen, Simonsen, Borgen*, ere paa Tabellen betegnede ved Begyndelsesbogstaverne: *J, U, D, Sd, Sb, W, S, B.*

I Henseende til de Lærebøger, der benyttes ved Underviisningen, er det indstillet og af den fgl. Direction under 17de Juli bifaldet, at *Meyers* "fortfattede tydske Grammatik for Danske", en Bearbejdelse af *Geyses* "Leitfaden", maa fra næste Skoleaars Begyndelse indføres i Skolens tvende nederste Classer istedetfor den hidtil brugte Grammatik af *Hjort*.

I indeværende Skoleaar er Følgende læst i de forskjellige Sprog og Videnskaber:

Latin. I Classe: 1te Afdeling: *V. Borgens* Læsebog S. 40—69. De danske Stykker ere nedskrevne paa Latin efter foregaaende mundtlig Examination. Alle Glosjerne og de 24 første Stykker af Læsebogen ere lærte udenad. Af *Badens* Grammatik er hele Formlæren læst, undtagen Conjunctionerne og Interjectionerne. 2^{den} Afdeling: *Borgens* Læsebog forfra til S. 32. Alle Glosjerne ere lærte udenad. Grammatikken forfra til de uregelmæssige Verber. — II Classe: 1te Afdeling: *Cæsaris* Comment. de Bello Gallico lib. I; *Cornelii Nepotis* Alcibiades, Thrasylulus,

Conon, Dion, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Datames, Epaminondas, Pelopidas, Agesilaus, Eumenes. **Grammatik:** Formlæren; Syntaxis forfra til Interjectionerne. **Stil** 3 Gange egentlig, hvoraf 2 Gange skriftlig (deriblandt een Extemporal=Stil), 1 Gang mundtlig efter Morgens Stiløvelser S. 47—74. **2^{en} Afdeling:** af Cornelius Nepos det Samme som 1te Afdeling. **Grammatik:** Formlæren; Syntaxis forfra til Abl. med Verbo. **Stil** som 1te Afd. (mundtlig efter Stiløvelserne forfra til S. 27). — **III Klasse:** *Cæsaris* Comm. de Bello Gall. lib. V et VI; *Ciceronis* oratt pro Ligario, pro rege Deiotaro, pro lege Manlia; *Terentii* Phormio; *Ovidii* Metamorph. lib. I. Af **Grammatikken** er især Læren om Tempora og Modi samt om Sætningernes Forbindelse nøie gjennemgaaet; desuden er hele **Grammatikken** repeteret. **Stil** (efter **Jungers** Lærs Stiløvelser) 3 Gange egentlig, som oftest de 2 Gange mundtlig, men saaledes, at af de mundtligen gjennemgaaede Stykker den større Halvdeel derefter atter skriftligen oversattes hjemme og derpaa ligeledes hjemme rettedes af Læreren. **Afskillige** Timer ere, især i Begyndelsen af Skoleaaret, anvendte til Extemporalier. — **IV Klasse:** *Livii* Hist. lib. V; *Sallustii* Bellum Catilinarium; *Ciceronis* de Officiis lib. I et II; *Horatii* Epistolæ, deri indbefattet Epist. ad Pisones; *Virgilii* Aeneid. lib. IV. **Stil** 3 Gange egentlig, hvoraf i Regelen 1 Gang mundtlig; ligeledes 1 eller 2 Gange om Maanedens en skriftlig Doversættelse fra Latin til Dansk.

Græsk. **II Klasse:** 1te Afd.: *Langes* Materialier pag. 14—50. Af **Sammes** **Grammatik** hele Formlæren. **2^{en} Afd.:** *Langes* **Grammatik** forfra til Verberne paa μ , tilligemed de tilsvarende Stykker af hans Læsebog. — **III Klasse:** *Herodoti* Hist. lib. I. c. 91—162; *Homeri* Iliad. lib. VI. **Formlæren** af *Langes* **Grammatik**. — **IV Klasse:** *Herodoti*

Lectiønstabel for Randers lærde Skole i Skoleaar

Timer.	Classse.	M a n d a g.	T i r s d a g.	O n s d a g.
8—9.	IV.	Latin . . . . B.	Latin . . . . B.	Latin . . . . B.
	III.	Historie . . . . Sd.	Latin . . . . J.	Latin . . . . J.
	II.	Latinsk Stiil Sd.	Geographie . Sd.	Latin . . . . Sd.
	I.	Franst . . . . J.	Latin . . . . Sd.	Geographie . Sd.
9—10.	IV.	Latinsk Stiil B.	Historie . . . . J.	Geographie . J.
	III.	Latin . . . . J.	Græst . . . . B.	Græst . . . . B.
	II.	Græst . . . . D.	Religion . . . D.	Geometrie . . Sd.
	I.	Historie . . . Sd.	Historie . . . Sd.	Latin . . . . Sd.
10—11.	IV.	Græst . . . . B.	Græst . . . . B.	Latinsk Stiil B.
	III.	Dansk Stiil . D.	Arithmetik . Sd.	Lydst . . . . Sd.
	II.	Arithmetik . Sd.	Kalligraphie U.	Dansk Stiil . D.
	I.	Dansk . . . . U.	Religion . . . D.	Regning . . . Sd.
11—12.	Første Partie	Gymnastik . W.	Sang . . . . S.	Gymnastik . W.
	Andet Partie	.....	Gymnastik . W.	Sang . . . . S.
2—3.	IV.	Arithmetik . Sd.	Geometrie . . Sd.	Dansk (Stiil) D.
	III.	Religion . . . D.	Religion . . . D.	Geographie . Sd.
	II.	Latin . . . . Sd.	Lydst . . . . Sd.	Kalligraphie U.
	I.	Kalligraphie U.	Kalligraphie U.	Latin . . . . Sd.
3—4.	IV.	Religion . . . D.	Hebraisk . . . D.	Religion . . . D.
	III.	Regning . . . Sd.	Franst . . . . J.	Latinsk Stiil J.
	II.	Franst . . . . J.	Latinsk Stiil Sd.	Historie . . . . Sd.
	I.	Latin . . . . Sd.	Regning . . . Sd.	Kalligraphie U.
4—5.	IV.	Lydst . . . . B.	Franst . . . . J.	Græst . . . . B.
	III.	Latinsk Stiil J.	Historie . . . Sd.	Hebraisk . . . D.
	II.	Historie . . . Sd.	Græst . . . . D.	Franst . . . . J.
	I.	Religion . . . D.	Latin . . . . Sd.	Dansk Stiil . U.

1te October 1840 — 30te September 1841.

Torsdag.	Freitag.	Løverdag.
Latin . . . . . B.	Latin . . . . . B.	Latin . . . . . B.
Latin . . . . . J.	Latin . . . . . J.	Latin . . . . . J.
Geographie . . . . . Sd.	Latin . . . . . Sb.	Latin . . . . . Sb.
Latin . . . . . Sb.	Geographie . . . . . Sd.	Religion . . . . . D.
Historie . . . . . J.	Geographie . . . . . J.	Historie . . . . . J.
Græsk . . . . . B.	Græsk . . . . . B.	Græsk . . . . . B.
Latinst Stil . . . . . Sb.	Arithmetik . . . . . Sd.	Dansk . . . . . D.
Historie . . . . . Sd.	Latin . . . . . Sb.	Latin . . . . . Sb.
Græsk . . . . . B.	Latinst Stil . . . . . B.	Græsk . . . . . B.
Geometrie . . . . . Sd.	Geographie . . . . . Sd.	Hebraisk . . . . . D.
Religion . . . . . D.	Religion . . . . . D.	Fransk . . . . . J.
Lybsk . . . . . Sb.	Dansk . . . . . U.	Lybsk . . . . . Sb.
	Gymnastik . . . . . W.	Sang . . . . . S.
Gymnastik . . . . . W.	Sang . . . . . S.	Gymnastik . . . . . W.
Arithmetik . . . . . Sd.	Dansk . . . . . D.	Regning . . . . . Sd.
Religion . . . . . D.	Arithmetik . . . . . Sd.	Kalligraphie . . . . . U.
Lybsk . . . . . Sb.	Latin . . . . . Sb.	Græsk . . . . . D.
Kalligraphie . . . . . U.	Kalligraphie . . . . . U.	Latin . . . . . Sb.
Hebraisk . . . . . D.	Religion . . . . . D.	Fransk . . . . . J.
Fransk . . . . . J.	Fransk . . . . . J.	Dansk . . . . . D.
Latin . . . . . Sb.	Historie . . . . . Sd.	Latin . . . . . Sb.
Regning . . . . . Sd.	Latin . . . . . Sb.	Regning . . . . . Sd.
Fransk . . . . . J.	Lybsk . . . . . B.	Hebraisk . . . . . D.
Historie . . . . . Sd.	Lybsk . . . . . Sb.	Latinst Stil . . . . . J.
Græsk . . . . . D.	Græsk . . . . . D.	Regning . . . . . Sd.
Latin . . . . . Sb.	Fransk . . . . . J.	Dansk Stil . . . . . U.

Hist. lib. II; *Xenophontis Memorabil. Socratis* lib. I; *Platonis Apologia Socratis et Crito*; *Homeri Iliad.* lib. X et XI. Af Langes Grammatik er Formlæren, paa Lidet nær, og hele Syntaxis gennemgaaet.

Hebraisk. III Klasse: 1te Afd.: Genesis c. 3—12. 2^{den} Afd.: Genesis c. 1 et 2. Med 1te Afd. er hele Lindbergs Grammatik, med 2^{den} de vigtigste Partier af samme gennemgaaet. — IV Klasse: Genesis og Lindbergs Grammatik. Noget faa af Disciplene have tillige læst de første 25 af Davids Psalmer.

Dansk. I Klasse: Læseovelser efter Molbechs Læsebog (fra S. 168 til Enden). Af Krossings poetiske Læsebog for Mellemklasserne ere flere Stykker lærte udenad. Bengiens Grammatik er heelt gennemgaaet og tillige indøvet under Læseovelserne. 2 Timer ugentlig ere anvendte til Dictat. — II Klasse: 3 Almindelighed er et Stykke bleven forelæst, som da af Disciplene er nedskrevet i Timen og derefter af Læreren rettet hjemme. Enkelte Gange ere lettere Opgaver bleve foresatte. Af Krossings poetiske Læsebog ere Digte lærte udenad; forresten Læseovelser foretagne i Forbindelse med Grammatik (efter Bengien). — III Klasse: en skriftlig Udarbeidelse ugentlig. Af Solsts poetiske Læsebog, som er brugt tilligemed den profaiske af samme Forf., ere flere Stykker lærte udenad. — IV Klasse: en skriftlig Udarbeidelse hver anden Uge. Thortsens Udsigt over den danske Litteratur er benyttet i Forening med Solsts Læsebøger og forskjellige Digterværker.

Religion. I Klasse: Valles Lærebog, 1te, 2^{det}, og omtrent første Halvdeel af 6te Capitel. Herslebs mindre Bibelhistorie. — II Klasse: Valles Lærebog med Undtagelse af 6te Capitel's første Halvdeel. Af Herslebs større Bibelhistorie er af hele Classen læst fra Begyndelsen til 7de Periode;

af de Aldre er tillige læst den største Deel af 1de Afdelings 1de Afsnit (Jesu Historie). — III Klasse: Fogtmanns Lærebog, S. 63—98. Herslebs Bibelhistorie, 3^{die}, 4de og 5te Afdeling. — IV Klasse: Fogtmanns Lærebog og Herslebs Bibelhistorie heelt gjennemgaede. Evangelium Ioannis.

Historie. I Klasse: (Kofods fragmentariske Haandbog) forfra til S. 60 (den første puniske Krig) og S. 121—166 (fra Americas Opdagelse til Frederik II af Preussen). — II Klasse: efter Kofods større Haandbog læst af den gamle Historie: fra den romerske Stats Stiftelse til Keiser Galba; efter samme Forf.'s Udtog af Verdenshistorien: Danmark, Norge og Sverrig. — III Klasse: (Kofods større Haandbog): Danmark, Norge, Sverrig, Rusland og Preussen. — IV Klasse: (samme Lærebog) den gamle Historie; af den nyere: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Polen, Ungarn, Tyrkiet, det græske Keiserdomme og Staterne i Asien. Det ældre Partie har desuden repeteret, hvad der var læst i forrige Skoleaar.

Geographic. I Klasse: (Jungerslevs forte Lærebog) Europa, Asien og Africa. — II Klasse: (Jungerslevs større Lærebog) Tydskland, Østerrig, Danmark, Holland, Belgien, England og Frankrig. — III Klasse: (samme Lærebog) Asien, Africa og America. — IV Klasse: (samme Lærebog) den almindelige Indledning og hele Europa. Estrups gamle Geographic, fra "Alpelandene" til Enden. I begge Dele er det i forrige Skoleaar læste repeteret.

Arithmetik. I Klasse: praktisk Regning 4 Timer ugentlig. — II Klasse: (Fallesens Lærebog) Indledningen, Læren om Tælling, Addition, Subtraction, Multiplication og tildeels Division. Praktisk Regning 1 Gang om Ugen. — III Klasse: (samme Lærebog) Indledning, Læren om Tælling, Addition, Subtraction, Multiplication og Division, om Tallenes almin-

delige Egenstaber og Decimalbrøf. Dog ere enkelte vanskeligere Sætninger forbigaade. Praktisk Regning i Almindelighed I Gang om Ugen. — IV Klasse: samme Lærebog heelt gennemgaaet, med Undtagelse af 8de Cap. om Rjædebrøf. Praktisk Regning i Almindelighed I Gang om Ugen.

Geometrie. II Klasse: (Svenningens Lærebog) Indledning; Figurers Congruence; Noget af Capitlet om de parallelle Linier. — III Klasse: (samme Lærebog) Indledning; Congruence; parallelle Linier; Fjirkanter; ligestore, skjøndt ikke congruente, Figurer; Figurers Udmaalning; Cirklen og tilbeels om de regulære Polygoner. — IV Klasse: hele Geometrien gennemgaaet efter samme Lærebog.

Tydsff. I Klasse: 1de Afd.: Riises Læsebog for Begyndere S. 22—125; udenad efter samme Læsebog S. 58—67, og i Bresemanns Parleur S. 9—25. Dveller i at affkrive Stykker efter Bogen. 2^{den} Afd.: samme Læsebog forfra til S. 37. Bresemanns Parleur forfra til S. 9. — II Klasse: Hjorts tydske Læsebog S. 66—91 og S. 125—150. Enkelte poetiske Stykker af Læsebogen ere lærte udenad. Bresemanns Parleur S. 69—81. Hjorts Grammatik forfra til ind i de uregelmæssige Verber. — III Klasse: Hjorts Læsebog S. 384—432. Som Dvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsff er i første Halvaar læst af Bresemanns Parleur S. 109—124 og S. 145—150, i andet Halvaar Raupachs Lytspil "Fred med de Døde" forfra til 2 Act 8 Sc. (det yngre Partie kun til 2 Act). Af Hjorts Grammatik har 1de Afd. læst Formlæren indtil Verberne og hele Syntaxis, 2^{den} Afd. det samme af Formlæren, og i Syntaxis til Præpositionerne. — IV Klasse: Hjorts Læsebog S. 410—467 og S. 596—610; med hvilken Læsning det har været en ufravigelig Regel at forbinde en nviagtig grammatikalff Analyse. Mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsff er fore-

taget efter Grønbergs "tydske Stiiløvelsebog" S. 1—18. Af Hjorts Grammatik er hele Formlæren gennemgaaet, og Syntaxis indtil 6te Stykke (om Underordningen af hele Sætninger).

Franst. I Classe: 1ste Afd.: Borrings Manuel des Enfants S. 42—102. Tillige ere Disciplene øvede i at lære udenad. 2^{den} Afd.: Dvelse i Dplæsning samt Oversættelse efter sidstnævnte Læsebog S. 5—32. — II Classe: Borrings Læsebog for Mellemclasserne S. 106—153. Grammatikkens etymologiske Deel indtil de regelmæssige Verber incl. praktisk indøvet ved Oversættelse af passende Exempler. Det øverste Partie har desuden fuldendt Grammatikkens etymologiske Deel. — III Classe: omtrent 50 Blade af Borrings Etudes littéraires partie en prose. Begge Afdelinger have læst de vigtigste Afsnit af Borrings Grammaire française à l'usage des Danois, tillige praktisk indøvede ved Oversættelse af tilsvarende Exempler i samme Forfatters Stiiløvelser. 1ste Afdeling har tillige læst det Dvrige af ovennævnte Grammatik. — IV Classe: Borrings Etudes littéraires partie en prose og partie en vers, af hver omtrent 40 Blade. Mundtlig Dvelse i Stiil efter Borrings Stiiløvelser. Første Afdeling har tillige, deels mundtlig overfat 1ste Act af Comœdien "Den gamle Hgtemand", deels havt skriftlige Stiiløvelser. Adskillige Timer ere af og til anvendte til skriftlige Extemporalier, og naar der har kunnet vindes Tid dertil, er det sidste Dvarteer af Timen bleven anvendt til mundtlige Extemporalier, idet Læreren foresagde det Danske, og Disciplene strax oversatte det paa Franst, snart en Enkelt, som dertil opfordredes, snart Alle i Forening.

Det var en Overbeviisning, der deelted af samtlige Skolens Lærere, at det for Underviisningens stadige Gang i Løbet af Skoleaaret vilde være særdeles tjenligt, dersom en Indsfrankning kunde bevirkes i den i Forordningen af 7de Novbr. 1809 § 88 indeholdte Bestemmelse, ifølge hvilken tre Qvartalseraminer i de lærde Skoler aarligen ere at afholde foruden den offentlige Hovedexamen. I Anledning heraf indgik Skolens Rector under 15de Novbr. f. A. med en motiveret Indstilling til den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, i hvilken androges paa, "at de tvende Examinere, som efter den hidtil bestaaende Regel vare blevne afholdte i Slutningen af Skoleaarets første og tredje Qvartal, for Fremtiden maatte bortfalde, saaledes at der hvert Aar, foruden den offentlige Examen i September Maaned, ifkun foretoges den ved Slutningen af andet Qvartal anordnede Halvaarsprøve."

Som den Grund, der maatte gjøre det ønskeligt at kunne inddrage den første af de ovennævnte Qvartalseraminer, anførtes i Indstillingen, "at den med ethvert nyt Skoleaar begyndte Underviisning ifølge Sagens Natur maa stride forholdsviis langsommere frem i de første Maaneder end senere, fornemmeligen i de lavere Glasfer, hvor de enten opflyttede eller nyligt i Skolen indsatte Disciple behøve Tid til at komme tilrette, og hvor den desværre uundgaelige Ubequemmelighed af to Afdelinger lægger ikke ubetydelige Hindringer i Veien for Lærernes Bestræbelser. En Folge heraf bliver det, deels at det Pensum, der under de foransførte Vilkaar er gennemgaaet i et saadant indsfranket Tidsløb af 2½ Maaned — da Examen, for at slutte sig umiddelbart til Zulefsrien, maatte begynde omtrent den 18de Decbr. — i Henseende til sit Omfang i Regelen ikke kan være betydeligt, deels at de fleste af en saadan Glasfes eller Afdelings nye

Disciple først da begynde at finde sig nogenlunde hjemme i samme og med større Lethed at tilegne sig det Meddeelte: saaledes at en videre afbrudt Fortsættelse af Underviisningen just paa dette Punkt af Skoleaaret vistnok maatte anses for hensigtsmæssigere og derfor mere styrkende for Disciplinens Fremgang, end en Afbrydelse formedelt en Examen, som foruden den Tid, den medtager, ikke skjønes at kunne afgive nogen paalidelig eller særdeles magtpaaliggende Dom over en Virksomhed, der først i det Dieblik kan siges at ordne sig og at vinde Naadighed over de forskellige Underviisningsgjensstande.”

I Henseende til den Qvartalsexamen, der er anordnet at skulle holdes ved Slutningen af Juni Maaned, yttredes det som en Mening, hvilken Erfaringen havde bestyrket, at denne Examen udover paa Underviisningens Gang en standfende og forstyrrende Indskydelse, der ikke lader sig erstatte ved den ved en saadan Prøve tilsigtede Fordeel. Efterat nemlig i vedkommende Qvartal sædvanligen 2 Uger afgaae fra Underviisningen paa Grund af de i Løbet af samme indtræffende Paaste- og Vintseferier, samt almindelig Bededag, Christi Himmelfartsdag og St. Hansdag, afbrydes dernæst Underviisningen henved 8 Dage ved fornævnte Examen, for atter at fortsættes i noget over 3 Uger indtil Sommerferien, hvis ubeleilige Stilling mellem Juni Qvartalsexamen og den offentlige Examen standser og adsplitter Skolens Virksomhed i et vigtigt Afsnit af Skoleaaret, hvor det, just med Hensyn til sidstnævnte Examen vilde være særdeles gavnligt at vinde en samlet Tid for Underviisningen, saameget mere som denne efter Sommerferien ikke kan skride videre frem, men maa indskrænke sig til den for hele Skoleaaret nødvendige Repetition. Der vilde altsaa for en Deel kunne raades Bod paa den her omhandlede Ulempe, hvis der i det Mindste forbed-

holdtes den fremstribende Underviisning en udeelt og uforstyrret Tid indtil Begyndelsen af Sommerferien, hvilket vilde gøres muligt ved en Inddragelse af Juni Qvartalskramen. En saadan Forandring i den hidtil bestaaende Anordning turde, foruden den Fordeel, som den vilde medføre i den ovenfor angivne Henseende, muligen ogsaa for saa vidt forekomme den fgl. Direction lidet betænkelig, som det Stof, der er gjennemarbejdet med Disciplene i Løbet af Skoleaarets 3 første Qvartaler indtil den sidstnævnte Qvartalskramen, vilde, med Undtagelse af den Foregelse, som 3 Ugers fortsatte Underviisning indtil Sommerferien medfører, i Henseende til sit Omfang blive det samme som det, for hvilket der ved den snart paafølgende offentlige Examen skal aflægges Regnskab, og med hvis Repetition der ikke ret længe derefter begyndes." Det bemærkes endeligen, "at det i en Skole, hvor Directionen havde bevilget den saare gavnlige Indskrænkning af Underviisningstiden til 6 Timer daglig, vistnok maatte anses for magtpaaliggende, at det Arbejde, der udføres, ved den størst mulige Sammenhæng i Tiden kunde vinde den Styrke, som det ellers ved et saaledes formindsket Timeantal kunde synes at maatte savne." Medens det saaledes i Almindelighed ikke kunde andet end erkjendes, "at Skolen, naar en passende Tid af Skoleaaret er forløben, nødvendigen maa give Disciplene Leilighed til at samle det hidtil Lærte og ved en Prøve sikkre sig den tilbørlige Kundskab om deres Fremgang", saaledes meentes det, "at den i denne Henseende, foruden i den offentlige Examen, vilde have en tilstrækkelig og derhos meget velgjørende Betryggelse i den halvvaarlige Examen, der som saadan slutter Skoleaarets 2^{det} Qvartal, i Særdeleshed hvis denne, saavidt det lader sig iværksætte, udvideedes til en forenet mundtlig og skriftlig Prøve, til hvilken en Tid af 8 Dage formeentes omtrent at ville udfordres."

I Anledning af denne Indstilling bevilgede den kongelige Direction under 28de Novbr. f. N., at de hidtil i Randers lærde Skole i Juni og December Maaned afholdte Examina for Eftertiden maatte bortfalde, saaledes at der kun foruden Hovedexamen holdes een Halvaarsexamen i Marts Maaned.'

Ligesom allerede tidligere en daglig Morgenandagt er bleven indført i Marhuns Kathedralskole (s. Rector Blaches Skoleesterr. f. 1837-40 S. 63-66), saaledes have vi her i indværende Skoleaar gjort Begyndelsen med sælleds Lovsang, idet vi dog have troet, i det Mindste indtil videre, at burde indskrænke denne til Mandag Morgen og Løverdags Aften. Men vi tvivle ligesaa lidet som fornævnte hæderlige Skolemand om, at vi derved have indført en god Skik.

Skolens almindelige Stipendiefond bestaar for Diesbliffet af:

1. 6 Legater til et samlet Beløb af	3,855 Rbd. 92 β '
2. En kongelig Obligation, stor	100 — = —
3. Et af en Incrementecapital udlaaent Beløb	15 — 58 —
	3,971 Rbd. 54 β

4. Leien af Skolens Agre efter approberet Auktionsbud.

Til Uddeling af Stipendier har saaledes for Skoleaaret 1840-1841 været at anvende:

1. Renterne af ovennævnte Legatecapital . .	158 Rbd. 82 β
2. Leien af Skolens Agre	97 — 72 —
3. Et Overskud fra forrige Aars Uddeling .	20 — 41 —
	277 Rbd. 3 β

Overensstemmende med det under 9de Octbr. f. N. ind-

sendte Forslag til Beneficiernes Fordeling for Indværende Skoleaar, bevilgede den fgl. Direction under 31te næstefter, at af ovenanførte Sum et Beløb af 265 Rbd. (hvorefter en Rest af 12 Rbd. 3 β lodes tilbage) maatte uddeles paa følgende Maade:

Høieste Stipendium, 50 Rbd. Selve, tillagdes Disciplen O. N. Sougaard af 4de Cl., saaledes at 20 Rbd. blive at udbetale, 30 Rbd. at oplægge.

Mellemste Stipendium, 35 Rbd. Selve, tillagdes Disciplen J. C. Sondershausen af 3^{die} Cl., saaledes at Alt blev at oplægge.

Laveste Stipendium, 20 Rbd. Selve, tilstodes 9 Disciple: J. C. Snog, S. E. Tannestad, L. P. Blichert og U. C. Ludvigsen af 4de Cl., J. C. Lund, J. Bruun, N. Holm, K. Th. Hoff og K. Windfeld af 3^{die} Cl., for Samtlige Alt at oplægge.

Fri Underviisning bevilgedes følgende 13 Disciple: C. Preegmann, P. W. Jessen, J. M. P. Kragh, J. Sidenius, D. C. Blicher af 4de Cl., N. Carstensen og D. Th. Plesner af 3^{die} Cl., C. E. Lund og W. M. Using af 2^{den} Cl., og som extraordinaire Gratister: G. C. Schøning af 4de Cl., N. Ingerslev af 2^{den} Cl., S. Eschildsen og J. N. Nyegaard af 1te Cl.

Underviisning mod nedsat Betaling bevilgedes 4 Disciple: S. Teckelmann, C. F. Lorengen, J. C. Gobe af 3^{die} Cl., og B. Isaacsen af 2^{den} Cl.

De Stipendier, som udredes af Skolens særegne Legater ere efter foregaaende Indstilling fordeelte saaledes: 1. Det høieste Stipendium, 5 Rbd. 6 β , er af Directionen bevilget Dimittenden O. N. Sougaard. 2. Stipendiet af de Brock-Bredalske Legater (Fund. § 8), 26 Rbd. 4 $\frac{1}{2}$ β , er af Administrationen for bemeldte Legater tilfjendt Discipel

af 4de Cl. L. P. Blichert. 3. Tvende Stipendier af samme Legater (Fund. §§ 9 og 10), hvilke uddeles efter hvert Aars Examen Artium, det ene paa 60 Rbd. 78 β, det andet paa 50 Rbd. 78 β, ere af Administrationen respective bevilgede de i forrige Aar herfra dimitterede Studenter M. G. G. Steenstrup og A. M. A. Kühnel. 4. Stipendiet af det Lassonske Legat, 8 Rbd., er af Legatets Overdirector tillagt den ligeledes i forrige Aar herfra dimitterede Student C. M. Schou.

Hans Majestæt Kongen har ogsaa i dette Aar af sin Chatorkasse allernaadigst bevilget Disciplen J. C. Lund en Understøttelse, hvilken denmegang er bleven forhøiet til 30 Rbd.

Alf det Estrupske Legats Renter, hvilke i dette Aars Juni Termin beløb sig til 185 Rbd. 1 β, ere 29 Rbd. efter Fundatsen anvendte saaledes, at 27 Rbd. ere tillagte afg. Rector, Prof. Lunds Enke, og 2 Rbd. udbetalte i det i Fund. § 4 angivne Niemed (s. Skoleesterr. f. 1839=1840 S. 36-38). Efter denne Udbetaling tilbagelodes altsaa endnu i Randers Byes Sparekasse et Rentebeløb af 156 Rbd. 1 β; men da de sammesteds indestaaende Summer ikkun forrentes med 3 pCt., har Skolens Rector, for saameget som muligt at befordre Legatets Fremvært, i sidstnævnte Termin indkjøbt en 4 pCt. rentebærende kongelig Obligation paa 100 Rbd. for 99 Rbd., saaledes at Legatet for Diebliffet eier a) den oprindelige mod 1de Prioritet udsatte Capital af 600 Rbd., b) en fgl. Obligation paa 100 Rbd., c) som indestaaende i Sparekassen 57 Rbd. 1 β.

Skolens samtlige Indtægter have i Regnskabsaaaret 1840 beløbet sig til	7,119 Rbd. 11 $\frac{1}{2}$ β
Udgifterne have været	6,992 — 74 -
	Beholdning . . 126 Rbd. 33 $\frac{1}{2}$ β

Det bemærkes herved, at der blandt Indtægterne er iberegnet det Tilskud, som Skolen aarligen modtager fra den almindelige Skolefond, hvilket for ovennævnte Regnskabsaar har beløbet sig til 2,500 Rbd. Af de Indtægter, som Skolen her paa Stedet oppebærer, fremhæves som de vigtigste: a) Kornindtægterne (Tiender af 5 Sogne og Degueforn), hvilke, beregnede efter Capitelstarten, for bemeldte Aar have indbragt 1,892 Rbd. 12 β ; b) Skolecontingenterne (hvoriblandt Lyses og Brandpenge, Indskrivningspenge, Testimonier o. desl.), hvilke have udgjort et Beløb af 1,427 Rbd. 84 β ; altsaa begge de anførte Indtægtsposter tilfammen 3,320 Rbd.

Skolens Bibliothek har, efterat den i forrige Aars Skolelæsterveretninger meddeelte Fortegnelse var sluttet, modtaget en Tilvært af følgende Skrifter:*)

Afbildninger af Dyr og Planter efter Dictionnaire des sciences naturelles, ved J. F. Schouw og D. F. Eschricht. 7de Hefte. Kbhavn 1841. 8.

Arati Phænomena. Venet. ap. Aldum 1499.

H. Baggesen, Den danske Stat, ... betragtet geographisk og statistisk. Kbhavn. 1840. 8.

O. L. Bang, Kan Udsaldet af Statens og Menneskets Syg-

---

*) Ved en Naagtskemhed var i forrige Aars Skolelæsterveretninger senglent at anføres S. P. Selmer, Kbhavns Universitets Aarbeg for 1839. Kbhavn 1840. 8.

- domme forudsiges efter de samme Grundfætninger? Kbhavn 1840. 8. (Tale).
- O. L. Bang**, Det kongelige Frederiks Hospital i Kjøbenhavn. En Skizze. Kbhavn. 1840. 4. (Program).
- K. F. Becker**, Verdenshistorie. Udgivet af **J. W. Loebell**. Med **J. G. Wolmanns** og **K. A. Menzels** Fortsættere. Oversat af **J. Riise**. 1ste Deels 2^{det} — 6te Hefte; 2^{den} Deels 1ste og 2^{det} Hefte. Kbhavn 1840 — 1841. 8.
- Th. Becker**, Orion, historisk-geographisk Maanedsskrift. 3^{die} Bind 1ste — 3^{die} Hefte; 4de Bind 1ste og 2^{det} Hefte. Kbhavn 1840. 8.
- C. S. A. Bendtsen**, Efterretninger om Fredericia lærde Institut. 1ste Hefte. Odense 1840. (Program).
- S. Bjerregaard**, Dyder og Udyder i verdslige Exempler. 1ste Bind 5te Hefte. Randers 1841. 8.
- S. N. J. Bloch**, Fortsatte Undersøgelser om det gamle Hebræiske Sprogs rette Udtale. 1ste Hefte. (Med tilføiede Efterretninger om Høeskilde Kathedralskole for 1839 — 1840.) Høeskilde 1840. 4. (Program).
- V. A. Borgen**, Efterretninger om det von Westenske Institut fra dets Stiftelse til nærværende Tid. Kbhavn 1840. 8. (Program).
- Brage og Idun, et nordisk Fjerdingsårsskrift, udgivet af **F. Barfod**. 3^{die} Bind. Kbhavn 1840. 8.
- Th. F. G. Bricka**, De malleo humido in homines translato. Partic. I. Hauniæ 1840. 8.
- Budget for Aaret 1841 samt Normalreglement for samtlige Stats-Indtægter og Udgifter, vedkommende Kongeriget Danmark o. s. v. Kbhavn 1841. 4.
- Characteer-Liste ved Examen Artium ved Sorøe Academie 1840. Fol.
- M. Tullii Ciceronis** de oratore dialogi III. Ed. **Th. C. Harles**. Norimbergæ 1776. 8.
- Corpus scriptorum historiæ Byzantinæ. Ed. consilio **B. G.**

- Niebuhrii*. Voll. II. (Ephraemius. — Constantinus Porphyrogenitus Vol. III). Bonnæ 1840. 8.
- E. A. Dahlerup*, De ulcere ventriculi perforante. Partic. II. Hauniæ 1841. 8.
- S. Th. N. Drejer*, Elementa phyllogogiæ. Hauniæ 1840. 8.
- C. G. Elberling*, Narratio de T. Anuio Milone. (Med tilføiede Efterretninger om Slagelse lærde Skole før 1839 — 1840). Hauniæ 1840. 8. (Program).
- Erotiani, Galeni et Herodoti* Glossaria in Hippocratem. Ed. *I. G. F. Franzius*. Lipsiæ 1780. 8.
- J. S. J. Estrup*, Thygestrup, som det var, og som det er. En historisk-statistisk Beskrivelse. Kbhavn 1838. 4.
- Euripidis* Hecuba. Cum interpretatione *Matthæi Heusleri*. Lipsiæ 1555. 8.
- Eutropii* Breviarium historiæ Romanæ. Ed. *C. H. Tzschucke*. Lipsiæ 1804. 8.
- Examen artium extraordinarium i December 1840. Fol.
- C. Æm. Fenger*, Quid faciant ætas annique tempus ad frequentiam et diurnitatem morborum hominis adulti, disquisitio medico-statistica. Hauniæ 1840. 8.
- C. Valerii Flacci* Argonautica. Ed. Bipont. 1786. 8.
- L. Annæi Flori* Historia Romana et *L. Ampelii* Liber memorialis. Ed. Elzevir. Lugd. Batav. 1655. 8.
- Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet og den polytechniske Lærestalt i Sommersemesteret 1840. — Samme (med Tilføielse af Forelæsningerne ved det kgl. Chirurgiske Academie) for Vintersemesteret 1840 — 1841 og Sommersemesteret 1841. Kbhavn 1840 — 1841. 4.
- Forelæsninger ved det medicinske Facultet og det chirurgiske Academie i Sommerhalvaaret 1841. Kbhavn 1841. Fol.
- Forhandlinger ved Kjøbenhavns Universitets Fest den 6te Juli 1840 i Anledning af Deres Majestæters Kong Christian den Ottendes og Dronning Caroline Amalias Salving og Kroning. Udgivet af Rector univers. *O. L. Bang*. Kbhavn. 1840. Fol.

- S. Iulii Frontini opera.* Ed. Bipont. 1788. 8.
- A. Gellii Noctes Atticæ.* Ex receus. *Antony Thysii et Iacobi Oiseli.* Lugd. Batav. 1666. 8.
- G. Gesenii Thesaurus philologicus criticus linguæ Hebrææ et Chaldææ veteris testamenti.* Tom II. fascie. 2. Editio altera. Lipsiæ 1840. 4.
- J. Grønlund,* Skoleefterretninger fra Kolding lærde Skole for Skoleaaret 1839 — 40. Odense 1840. 8. (Program).
- Hippocratis opera.* Cum interpret. Latina ed. *Anulius Foesius.* Genevæ 1657. Fol.
- Homeri *Odyssea XXI — XXIV* bók, á islenzku útlagdar af *Secinbirni Egilssyni.* Videyar Klaustri 1840. 8.
- S. E. Sundrup,* Om Bibliotheker og Bøger i det gamle Rom. (Med tilføiede Efterretninger om Randers lærde Skole for Skoleaaret 1839 — 1840 af Rector *B. Borgen*). Kbhavn 1840. 8. (Program).
- J. K. Zúbertz,* Om Bevægelsen i den danske Befolkning. En Skizze. Kbhavn 1840. 8.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen i den videnskabelige Realskole i Aarhus i Mai 1841. (I. Oversigt over de danske phanerogame Planter efter Sexualsystemet, af Adjunct *V. C. V. Lassen.* II. Skoleefterretninger ved Rector *K. C. Zielsen*). Aarhus 1840. 8.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Ribe Kathedralskole 1840. (I. Dr. Græsles Opløsning af de høiere numeriske Ligninger, ved Overlærer *H. J. Hansen.* II. Skoleefterretninger for 1832 — 1840 ved Rector, Prof. *Thorup*.) Ribe 1840. 8.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Renne lærde Skole i September 1840. (I. En Skoletale af Adjunct *Sommer.* II. Skoleefterretninger af Rector *Bohr*). Renne 1840. 8.
- Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Viborg Cathedralskole i September 1840. (I. *Emendationes M. Tullii Ciceronis epistolarum.* Scripsit *A. S. Wesenberg.* II. Efterretninger

- om Viborg Cathedralsskole for 1839 — 1840 af Rector Gas-
selbalch). Viborg 1840. 8.
- Index lectionum in universitate regia Hauniensi per semestre
æstivum a. 1840, — in univ. reg. Haun. et in academia
regia chirurgica per semestre hibernum a. 1840 et per
semestre æstivum a. 1841 habendarum. Hauniæ 1840 —
1841. 4.
- B. S. Ingemann**, Stjernebilledernes Symbolik. En poetisk
Anskuelse. Kbhavn 1840. 4. (Program).
- B. S. Ingemann**, Skyhimlen eller den Luke-Howardske Sky-
formationslære betragtet som Billedserm for Naturpoesien.
Kbhavn 1840. 4. (Program).
- C. S. Ingerslev**, Om det lærde Skolevæsens Tilstand i nogle
Landske Stater og i Frankrig, tillig. med Betragtninger og
Forslag angaaende det lærde Underviisningsvæsen i Danmark.
Kbhavn 1841. 8.
- J. S. F. Jahn**, De danske Auxiliairtropper. Et krigshistorisk
Udkast. 1ste Ufd. og 2^{den} Ufd. 1ste og 2^{det} Hefte. Kbhavn
1840 — 1841. 8.
- Jahrbücher (neue) für Philologie und Pädagogik, von *G. See-
bode*, *I. C. Jahn* und *R. Klotz*. 29ster Band, 3—4 Heft; 30ster
Band, 1—4 Heft; 31ster Band, 1—4 Heft; 32ster
Band, 1stes Heft. Leipzig 1840 — 1841. 8. — Jahrbücher
(neue) u. s. w. 6ster Supplementhand, 3 — 4 Heft; 7ter
Supplementb., 1—2 Heft. Leipzig 1840 — 1841. 8.
- D. Junii Juvenalis et A. Persii Flacci* Satyræ cum vet. scho-
liastæ et variorum commentariis. Amstelodami 1684. 8.
- S. Knudsen**, Joachim Rønnow, udsalgt Biskop til Næsbyhede.
Kbhavn 1840. 8.
- Kortet (6) over Staden Kjöbenhavns Qvarterer. (Henhørende
til Sterms Topographie af Kbhavn).
- N. B. Krarup**, Beretning om Borgerdyds-skolen paa Chris-
tianshavn. Kbhavn 1840. 8. (Program).
- I. P. F. Königsfeldt*, Genealogiske Tabeller over den Olden-
burgske Stamme. Kbhavn 1840.

- F. Lange*, Almindelig Grammatik. Et videnskabeligt Omrids. I Hefte. Kbhavn 1840. 8.
- J. C. L. Lengnich*, Samling af Etamtavler. 4 Hefter. Kbhavn 1839—1840.
- Lister over Examen Artium ved Kjöbenhavns Universitet i Aaret 1840. Fol.
- Dionysii Longini* liber de grandiloquentia. Ed. *G. Langbaine*. Oxonii 1650. 12.
- Longi* Pastoralia. Ed. *Petrus Moll*. Franckeræ 1669. 4.
- M. Annæus Lucanus* de bello civili. Cum notis variorum ed. *Corn. Schrevelius*. Lugd. Batav. 1658. 8.
- I. H. B. Lübkert*, De hæresi Priscillianistarum. Hauniæ 1840. 8.
- J. N. Madvig*, Blik paa Oldtidens Statsforfatninger med Hensyn til Udviklingen af Monarchiet og en omfattende Statsorganisme. Kbhvn. 1840. Fol. (Program).
- J. H. Mansa*, Kort over den nordlige Deel af Fyen. Kbhavn. 1840.
- J. H. Mansa*, Kort over den sydlige Deel af Fyen samt Als og Ærö. Kbhavn 1840.
- Valerius Maximus*. In usum Delphini ed. *Petrus Iosephus Cantel*. Parisiis 1679. 4.
- S. Meisling*, Grundtræffene af det spanske Sprog's Grammatik. Kbhavn 1841. 8.
- N. G. Melchior*, De myotomia oculi. Hauniæ 1841. 8.
- C. Molbech*, Dansk Dialect-Lexikon. 1te — 6te Hefte. Kbhavn 1833—1840. 8.
- C. Molbech*, Bidrag til en Historie og Sprogskildring af de danske Bibeloversættelser fra det XVI^{de} Aarhundrede, særdeles Christian den Tredies Bibel af 1550. Kbhavn 1840. 4. (Program).
- Worfskabsløsning foe den Danske Mnuue. Udgivet af *S. K. Rasé*. Ny Række 1te Aarg. Nr. 14—52; 2^{den} Aarg. Nr. 1—17. Kbhavn 1840—1841. 8.
- H. S. Müllerg*, Til kærtligt Minde om Dannemarks uforglemmelige Konge, Frederik den Sjette. (Med tilføiede Efter-

- retninger om Horsens lærde Skole for 1839—1840). Kbhavn 1840. 8. (Program).
- B. S. Mørch**, Om Grændserne for den historiske Underviisning i de lærde Skoler, dens Fordeling og successive Fremffriden. (Med tilseiede Skolecsterretninger om Metropolitan-skolen for Skoleaaret 1839—1840 af Rector, Prof. **V. L. Nissen**). Kbhavn 1840. 8. (Program).
- Cornelius Nepos cum notis variorum.* Lugd. Batav. 1675. 8.
- Cornelius Nepos.* In usum Delphini ed. *Nicolaus Courtin.* Parisiis 1675. 4.
- (**M. Nielsen**), Bergcerdydsffolen i Kjøbenhavn. Skoleaaret 1839—1840. Kbhavn 1840. 8. (Program).
- S. S. Zoegh Nissen**, Alphabetisk Fortegnelse over det græffe Sprogs uregelmæssige og defektive Verber. (Med tilseiede Efterretninger om Frederiksborg lærde Skole for Skoleaaret 1839—1840 af Rector Dr. **Flemmer**). Kbhavn 1840. 8. Program).
- Velleius Paterculius.* Cum scholiis, notis &c. ed. *Petrus Burmannus.* Lugd. Batav. 1719. 8.
- Persius's** Satirer, oversatte og forklarede af **O. Worm.** Kbhavn 1840. 12.
- P. Pétursson**, Historia ecclesiastica Islandiæ. Ab anno 1740 ad annum 1840. Hauniæ 1841. 4.
- M. Accii Plauti Comœdiæ.* Ex recens. *Io. Fr. Gronovii* ed. *Io. Aug. Ernesti.* Lipsiæ 1760. II Voll. 8.
- C. Ramus**, Algebra og Functionslære. Kbhavn 1840. 4.
- L. I. A. Reumert** de symptomatibus inflammationis venæ cavæ. Hauniæ 1840. 8.
- Æ. P. Rosendahl**, Sundhedsesskrift til den offentlige Examen i Nykjøbing Cathedralsskole 1840. (I. Oratio habita in schola Hothersniensi ab *Olo Wormio* MDCCIC. II. Skolecsterretninger). Nykjøbing 1840. 8. (Program).
- Q. Curtii Rusi** Alexander Magnus. Cum not. varior. ed. *Samuel Pitiscus.* Hagæ Comit. 1708. 8.
- J. Røgind**, Forsæg til at antyde Videnskabens Forhold til

- Livet i Almindelighed og Skolen i Særdeleshed. 1te Afd.
(Med tilføiede Efterretninger om Aarhus Cathedralskole for
Lidrummet fra 1837 — 1840 ved Rector S. S. Blache).
Aarhus 1840. 8. (Program).
- C. Crispus Sallustius et L. Annæus Florus*. Birminghamiæ. 1773. 4.
Samling af biographiske Notitser om Nogle af de fra Aalborg
Kathedralskole til Universitetet dimitterede Disciple. (Med til-
føiede Skole-Efterretninger for 1839—1840 af Rector, Prof.
Tauber). Kbhavn. 1840. 8. (Program).
- Sapphus fragmenta et elogia*. Ed. *Io. Chr. Wolfius*. Lon-
dini 1733. 4.
- I. C. Saxtorph*, De funiculi umbilicalis prolapsu. Partic. II.
Hauniæ 1840. 8.
- Scholia in Aristotelem. Collegit *C. A. Brandis*. Berolini 1836. 4.
- S. P. Selmer, Akademiske Tidender. 4de Bind 4de Hefte.
Kbhavn 1841. 8.
- L. Annæi Senecæ opera*, cum notis variorum. Tom. I. Edit.
Elzevir. Amstelodami 1672. 8.
- Sulpicii Severi opera*. Cum not. varior. ed. *Georgius Hor-
nius*. Lugd. Batav. 1654. 8.
- Statistisk Tabelværk. 2^{det} Hefte, og 3^{die} Heftes 1ste og 2^{den} Af-
deling. Kbhavn 1837 — 1840. Fjerdsol.
- H. Stephani Thesaurus Græcæ linguæ*. Edd. *C. B. Hase*, *G. &
L. Dindorfi*. Vol. III. fascic. 7. Vol. IV. fascic. 5 & 6.
Parisiis. Fol.
- J. Suhr, Enkelte Bemærkninger om det lærde Skolevæsen.
(Med tilføiede Efterretninger om Bordingborg lærde Skole)
Kbhavn 1840. 8. (Program).
- Achilles Tatius*. Ed. *C. G. Mitscherlich*. Bipont. 1792. 8.
- Theophrasti characteres*. Ed *Io. A. Goetz*. Norimbergæ 1798. 8.
- Theophrasti Eresii libri de historia et de causis plantarum*.
Curavit *Io. Gottl. Schneider*. Lipsiæ 1821. 8.
- Tidskrift for Litteratur og Kritik. Udgivet af *S. C. Petersen*.
2^{den} Aarg. 7de — 12te Hefte; 3^{die} Aarg. 1ste — 6te Hefte.
Kbhavn 1840 — 1841. 8.

- Tidskrift, historisk, udgivet af den danske historiske Forening, redigeret af C. Molbech. 2^{det} Bind 1ste og 2^{det} Hefte. Kbhavn 1840—1841. 8.
- Tidskrift, naturhistorisk, udgivet af S. Krøyer. 3^{die} Bind 2^{det} — 5te Hefte. Kbhavn 1840—1841. 8.
- S. Aurelii Victoris Historia Romana. Ed. Samuel Pitiscus. Traj. ad Rhen. 1696. 8.
- E. C. Werlauff, Sophia af Meklenborg, Dronning til Danmark og Norge, &c. Kbhavn 1841. Fol. (Program).
- W. Zytphen, Tidens Ström (fremstillet paa 3 Korter).

Disciplenes Moerstkabsbibliothek, som i Aaret 1836 blev oprettet og siden har været bestyret af mig, er nu voxet til en Samling af 135 Bøger i omtrent 250 Bind eller Hefter. Til den første Grundlæggelse blev af den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler skænket 70 Rbd.: dets faste Indtagt bestaaer i et Contingent af 1 Rbd. aarsligen af hvert Medlem: Deeltagelsen er aldeles frivillig. Bibliotheket har især i det sidste Aar været flittigen benyttet, og Deeltagerenes Antal har været større end før: derfor har ogsaa et større Antal nye Bøger i dette Aar kunnet anskaffes end før har været Tilfældet. Jeg kan ikke forlade Randers Skole uden at udtrykke den Tilfredsstillelse, som ogsaa denne Deel af min Virksomhed ved samme har forskaffet mig: jeg har stedse mere overbevist mig om den Nytte, som en saadan Indretning medfører for de allerfleste Disciple, og Besørgelsen af Ublaadet v. s. v. har været mig et langt mere behageligt end besværligt Hverv.

Det har hidtil været et ofte følt Savn, at man ingen Catalog havde over denne Bogsamling. Til den Ende følger her nedenfor en efter Tagene ordnet Fortegnelse over de Bøger, som nu have: af denne Fortegnelse afstrykkes for Bibliothekets Regning et Antal Exemplarer særskilt for at over-

lades Disciplene for Fremtiden imod en passende Betaling : af denne vil hiin, forresten ubetydelige, Befostning kunne efterhaanden dækkes.

Siden 1te August 1840 have Indtægterne været:

	Kassebeholdning . . .	3 Rbd. 3 fl 8 β
Oct.	Contingent af 14 Restanter og nye Deeltagere	7 - - - -
1 ^{te} Jan.	Contingent af 39 Deeltagere for 1 ^{te} Semester	19 - 3 - -
1 ^{te} Juli.	Contingent af 40 Deeltagere for 2 ^{et} Semester	20 - - - -
		<hr/> 50 Rbd. = fl 8 β

Udgifterne have været:

	Tvende Requinger fra Boghandler Smith	24 - 3 - 4 -
	Tvende dito fra Bogbinder Lerche	10 - - - 4 -
	Bøger kjøbte underhaanden i Kjøbenhavn	9 - 3 - - -
	ditto her i Randers	10 - 3 - 4 -
		<hr/> 54 Rbd. 3 fl 12 β

Underbalancen, 4 Rbd. 3 fl 4 β , kan ventes dækket ved Tilkomst af nye Deeltagere efter 1te October.

31te Juli 1841.

C. S. Ingerslev.

A. Historiske Skrifter.

Molbech, Ditmarskerkrigen's Historie.

— Fortællinger og Skildringer af den danske Historie.
3 Hefter.

Estруп, Absalon som Helt, Statsmand og Biskop.

Wachsmuth, De vigtigste historiske Personer og Begivenheder
fra Reformationen indtil vore Tider, oversat af Klee. 3 Dele.
Historiske Skildringer (et Udvalg af de ældre Udgaver af Rises
Archiv). 5 Bind.

Bohr, Tordenskjolds Levnet.

- Marckmann**, Franklins Levnet.
Thiele, Om Thorvaldsen.
Rohmann, Reformationens Indførelse.
Luplau, Reformationens Indførelse.
Visby, Holsteens Erobring.
Malling, Store og gode Handlinger.
 Scener af Frankrigs Historie. 3 Bind.
Schiller, Geschichte des dreißigjährigen Krieges. 4 Bd.
 — Geschichte des Abfalls der Niederlande. 6 Bd.
Segur, histoire de la grande armée.

B. Beskrivelser over Folk og Lande.

- Graah**, Reise til Grønland.
Monrad, Beskrivelse over Kysten Guinea.
Niemeyer, Reise til England, oversat af Repp.
Anderfen, Skjæggebilleder af en Reise til Harzen. 1831.
 Das Ausland for 1835, 1836, 1837.
Seidler, Zehn Jahre in Brasilien.
Ufert, Gemälde von Griechenland.
 Entdeckungen und Abenteuer in den Polarscen.
 Entdeckungen und Abenteuer in Africa.
Guzlaff, Reisebericht aus Siam.
Molbeck, Reise i Lybskland o. s. v. 3 Bind.
 — Breve fra Sverige. 3 Bind.
Haafner, Reise paa Ceylon.
Ingerslev om det lærde Skolevæsen i Lybskland og Frankrig.

C. Romaner og Fortællinger.

- Walter Scott**, Røde Robin. 2 Bind.
 — Fængslet i Edinburg. 4 Bind.
 — Ivanhoe. 3 Bind.
 — Guy Mannering. 3 Bind.
 — Bruden fra Kammermoor. 2 Bind.
 — Oldgrandskeren. 3 Bind.
 — Montrose. 2 Bind.
 — Den sorte Dverg.

- Walter Scott**, Den gamle Grasmænd. 2 Bind.
 — Talismanen. 2 Bind.
 — Waverley. 2 Bind.
 — Der Abt. 2 Bd.
 — Das Kloster. 2 Bd.
 — Woodstock. 2 Bd.
- Cooper**, Spionen. 2 Bind.
 — Den sidste Mohicaner. 2 Bind.
 — Steppen.
 — Conanchoet. 2 Bind.
 — Løbsen. 2 Bind.
 — Den røde Fribytter. 2 Bind.
 — Banditen. 2 Bind.
 — Hedningemuren. 2 Bind.
- Bulwer**, Blomsterpigen. 2 Bind.
 — Laila.
- J. L. Heiberg**, Samlede Noveller. 2 Dele.
- Solberg**, Niels Klimm.
- Oehlenschläger**, Eventyr. 2 Dele.
 — Nordiske Oldsagn.
 — Hroars Saga.
- Grimm**, Folkeeventyr.
- Smollet**, Humphry Clinker.
- Kruse**, Syv Aar. 3 Bind.
- Anderfen**, Improvisatoren. 2 Bind.
- Ingemann**, Tre Fortællinger.
 — Valdemar Seier. 3 Bind.
 — Erik Menseds Barndom. 3 Bind.
 — Valdemar den Store og hans Mænd.
 — Noveller.
- Carl Bernhard**, Noveller. 4 Bind.
 — Fortællinger.
- Blicher**, Noveller. 7 Bind.
- Thiele**, Bjergmandsbalen.
- Iwan eller Revolutionen 1762.**

- Morier, Hadjhi Baba. 2 Bind.
 Musæus, Folkeeventyr. 3 Bind.
 Marryat, De tre Kuttere.
   — Sørøberene.
   — Søofficieren. 2 Bind.
 Zauch, Guldmageren.
   — Wilhelm Zabern.
 Nye Fortællinger af Forfatteren til en Hverdagshistorie. 2 Bind.
 Tusinde og Een Nat. 3 Bind.
 Lafontaine, Benzel Fald.
 C. Pichler, Wiens Beleiring.
 Birch-Pfeiffer, Romantiske Erzählungen.
 Mias Pardoe, Skizzen aus Portugal.
 Oeuvres de Florian. 5 Bind.
 Bug Jargal par V. Hugo.

D. Digte og Skuespil.

- Delenschläger, Nordens Guder.
   — Fiskeren.
   — Rolf Krake.
   — Hagbart og Signe.
   — Fostbrødrene.
   — Treyas Alter.
   — Ludlams Hule.
   — Socrates.
   — Digterværker. 6 Bind.
   — Stærkødder.
 Solberg, Peder Paars.
 Ewalds samlede Værker. 2 Dels.
 Solbergs Comedier, udg. af Boye. 7 Bind.
 Ingemann, Reiselysten.
   — Løveribderen.
   — Reinald Underbarn.
   — Dronning Margrethe.
 Debatten i Politiebennen.
 Udvalg af Theatrets Repertoire. 3 Bind.

- Schiller**, Wallenstein 1 u. 2 Th.
 — Die Geister.
 — Maria Stuart.
 — Die Räuber.
 — Die Braut von Messina.
 — Wilhelm Tell.
 — Don Carlos.
 — Kabale und Liebe.
 — Die Jungfrau von Orléans.
 — Gedichte. 3 Bdehen.
- Goethe**, Götter von Verlichingen.
 — Gedichte. 2 Bd.
- Lockroy**, Pourquoi?
Merle, Le Conscrit.
Sauvage, Un matelot.
Scribe, La lune de miel.
 — Le Savant.
- C. Delavigne**, Louis onze.
V. Hugo, Hernani.

E. Tidsskrifter.

- * Riese, Archiv for Historie og Geographie (fra 1836).
  - * — Historisk-geographisk Archiv.
  - * — Bibliothek for Ungdommen.
  - * — Nyt Bibliothek for Ungdommen.
  - * Magazin for Reisebeskrivelser. 3 Bind.
  - * Magazin for Natur og Menneſtekundskab.
  - * Drewsen, Underholdning for Menigmand.
- Das Ausland for 1835, 1836, 1837.
 Das Gellermagasin for 1834, 1835, 1836, 1837.

NB. Paa de med * betegnede Tidsskrifter har Bibliotheket ſtadigen abonneret.

Som et Tillæg, der er beregnet paa velvillige Læsere, tilsvies her de Ord, der bleve fremsagte ved Translocationen Torsdagen den 1te October f. A.

Med Lov og Tak have vi begyndt den Gjerning, der idag har kaldet os hen til dette Sted; thi Lovsangen hæver ikke alene sin Røst paa de Steder, der ere indviede til den Høiestes Dyrkelse, men den skal og vil lyde overalt, hvor et aandeligt Liv rører sig i christelig Kjærlighed og Sandhed. Herrens Hus er ikke alene der, hvor de beskikkede Lærere forkynde Ordet for Menighederne; men det skygger med sit venlige Ly over ethvert Samsfund, hvor Anden søger den rette Erkjendelses klare Lys, medens Hjertet føler og Læben siger, at Riget og Magten og Gien alene tilkommer vor Fader i Himlen; ja selv naar Du gaaer ind i Dit Kammer og lukker Din Dør, og er ene i stille Betragtning med Gud og Dig selv, da har Du helliget Dit Hjerte til et Tempel for Herren, og han vil være nær hos Dig og tage Boplig i Dig med sin Fred og Velsignelse. Ogsaa paa dette Sted er et Samsfund stiftet, hvis Tanke og Idræt bevæger sig om Livets hvieste og vigtigste Anliggender, et Samsfund, som gjennem Aarhundreder har bygget sit Hus ved Siden af Christi Helligdom, saaledes at naar Kirkens æverdige Navn blev navnet, da navnte de ogsaa Skolen. Er da det Værk, som her skal fremmes, et alvorligt og betydningsfuldt Arbejde; gaaer Veien til Kundskabens Frugt og Visdommens Fylde først igjennem Skolen, og skal det ene Aar efter det andet give Vidnesbyrd om os, der her komme sammen for at give og modtage: da er der sandeligen ogsaa en dyb Betydning i de Diebliffe, i hvilke et henrundet Aars Gjerning er ophørt, og det nye Aar atter kalder os tilbage paa Veien. Naar vi da stedse maae bekjende, at der i den svundne Tid vederedes os Naade herovenfra, selv da, naar det syntes os, at

Arbeidet ei lykkes saaledes, som vi havde tænkt eller ønsket eller haabet, da skal der i saadanne Dødblikke være Fæst i Skolen; og naar vi nu have begyndt vor Fæst med at stemme Sindet til Alvor og dybere Betragtning, ville vi derefter søge at gjøre os det ret klart, hvad det er, hvorfor vi saaledes paa dette Sted og i denne Time skulle love og takke Gud.

Saa ville vi da først bringe den Allgode og Allmægtige vor Tak, fordi der paa dette Sted er en Skole, og ikke alene derfor, men fordi den staaer i Kirkenes Nærhed, det er, i Nærheden af Herrens Hus, altsaa i et christeligt Land, hvor en christelig Regjering i Tidernes Lob har stræbt med Alvor og Værdighed at fremme Kundskab og Videnskab. Det skal paaskjønes som en rig Naade fra ham, der styrer vore Veie med Wiisdom og Kjærlighed, at vor Tilværelse henfattes i en Tidssalder, over hvilken Bankundigheden ikke udbreder sit sørgelige Mærke, at vi boe og bygge i et Land, hvor Oplysningens veldædige Straaler ikke først nu skulle bryde sig en besværlig Vej gjennem Kamp og truende Modstand. Thi vort Fædreland er en velsignet "Plet af Jord"; det er en Fredens Have, hvor det er godt at være; og medens Aret bølger paa Ageren og Bølgen i Havet, som slynger sig om vore Kyster, da bryder Morgensolen frem over Mark og Hav, ret som et helligt Tegn, ret som et Sendebud fra Lyshenes Fader, der vilde, at Aandens Klarhed, som kommer ned til Mennesket fra oven, skulde udbrede sit Skin over Danmarks Dale. Og derfor have de sig trindt omkring i Landet, de stille Boliger for Kundskab og Dannelse; og de unge Vandrerere drage derind, saavel fra de tarvelige Hytter som fra de store Stæder, hver til sit Sted, hver efter sine Vilkaar, alt eftersom det forundes dem at stræbe hen imod Videnskabens rigere Skatte, eller der anvises

dem den ringere, men stedse hæderlige Plads indenfor den mere indskrænkede Kreds af almennyttig Lærdom; men Alle søge de derhen, for at Aandens Lys kan oprinde hos Hvie og Lave, og at et ædelt, forstandigt Folk kan boe omkring paa vore Sletter. Lad det ogsaa oprinde i al sin Reenhed paa det Sted, hvor vi nu ere forsamlede, saa at det maa kjendes, at om Stedet end er det samme, som det var for Aarhundreder siden, saa er Aanden, der rører sig her, en anden. Thi indenfor disse Mure vandrede Munken sin tunge Gang i de henfarne Tider, medens Trældommens Nag hvilede haardt paa Sind og Tanke; nu har en anden Slægt taget Bolig herinde; nu er den christelige Friheds Krands opreist paa Bygningen; nu skinner Videnskabens Sol friere og ædelere og renere ind igjennem Ruden: og derfor skulle vi love og takke Gud for denne Skole.

Og vi, hvis Kald det blev at være sammen med disse, der overgaves os til Lærdom og Underviisning, vi skulle ikke tie om den Miskundhed, der blev os til Deel; thi det var Meget, der betroedes i vor Varetægt; det var ikke timeligt Guds eller de Ting, som ere af Verden; men det var aandelige Kræfter og aandelige Bevægelser, som ved vor fredende Haand skulde styres og ordnes saaledes, at Alviisdommens Raad kunde opfyldes, og at et Kundskabens Træ maatte opvove i Skyggen af disse Mure, hvis Frugter kunde werde en god Gave for den Slægt, der boer i Landet, og Gud et velbehageligt Offer. Saaledes er det i Sandhed et stort Kald, vi have at varetage; men at vor Hu og vor Tanke just drog os hen til denne Gjerning, at vor Vej gjennem Livet just forte os hen til disse Steder, at vi agtedes værdige til at arbejde i en Tjeneste, til hvilken de dyrebareste Forventninger knyttede sig hos alle dem, der elskede de velsignede Børn: er dette ikke Altsammen en Naadegave fra Himlen?

og var det ikke Guds kjærlige Styrelse, der kom tilsynne gennem alt dette? og hvergang vi fornåm en Røst i vort Indre, der mindede os om at arbejde i Kraftens og Kjærlighedens og Sindighedens Aand, var dette da ikke Guds Raad, der udgik til os, at vi skulde omgaaes med vort Embede, ikke som lade og uvillige Tjenere, men som forstandige og kjærlige Bogtere af den Helligdom, til hvis Tjeneste vi ere indviede? Arbejdede vi da altid i denne priselige Aand? og turde vi vel sige om os selv, at vi altid vare stærke og dygtige i vor Gjerning saaledes som vi burde? O, vi vide det altfor vel og bekiende det med Ydmyghed, at det var igjennem vor Skrobelighed, at Gud aabenbarede sit Raad og sin Styrke, at vi ofte vare svage og fattige paa Raad, at de Hindringer, som mødte os, ei altid bleve overvundne, at Feil og Misgreb ei altid bleve undgaaede, saa at vi mangen en Gang fristedes til med Tvivl og Mismod at spørge os selv, om vi dog ikke havde miskjendt vor Evne, og om vi her i Sandhed havde fundet den Plads, paa hvilken det burde sig os at virke. Men dog talke vi Gud, fordi han var stærk ogsaa i de Svage. Thi medens vi vedbleve at være os bevidste, hvad det var, hvorefter vi skulde stræbe, undlode vi, Gud være lovet! aldrig at bevare det gode Forsæt og den gode Villie til at arbejde i Forening frem mod det samme Maal, saaledes at vore Veie ikke skiltes fra hinanden, men at det, vi ønskede og vilde og stræbte, var Et og det Samme. Dette vilde vi nu vistnok mindst have forstaaet saaledes, som om vore Meninger ingensinde i Dette eller Hiint vare afvigende; tværtimod ønske og haabe vi, saasandt som vi mene det vel med vor Skole, at en saadan Forskjellighed aldrig maa savnes iblandt os. Thi ligesom Naturens Kræfter giøre og røre sig mod hverandre, og derved Skabningens Orden ingensinde forstyrres, men vedligeholdes i og gjennem-

trænges af et friskt Livs styrkende Fylde, saaledes skulle ogsaa i det aandelige Liv Forestillinger og Synsmaader bevæge sig mod hverandre, for at de rensede og luttrede kunne træde ud af Striden og derefter slutte sig sammen i Enighedens velgjørende Samfund. Har da virkelig dette Sted seet os at vandre saaledes indbyrdes, — og vi vide, at det var saaledes — at Ingen af os taug for hinanden der, hvor han burde tale, at vi gjerne meddeelte hverandre vore Raad og vore Forestillinger, og ei skuede at lade Mening træde frem mod Mening; — har det virkelig været saaledes, at ingen Misklang derfor lød forstyrrende gennem vort Samfund, men at tværtimod den oprigtige og sandhedskjærlige Meddelelse knyttede os fastere til hverandre ved gjensidig Agtelse og Velvillies Baand: see, da var dette jo atter en Betsignelse, der hvilede over os, og det var som om den Algode vilde virke Kraft og Styrke i de Svage ved indbyrdes Sammenhold; og at denne Betsignelse skænkedes os, derfor skulle vi ogsaa indkomme for Herren med Taksigelse.

Men der vare dog mangen en Gang Dieblikke — thi saaledes tilskyndes Enhver af os ofte til at tale med sig selv — da Dine bedste og kraftigste Bestræbelser Intet formaaede, da de Lærdomme, Du meddeelte, ikke fandt Indgang, da Dine kjærligste Formaninger ei bleve agtede, da Din Omhu mødtes af Ladhed og Ligegyldighed og lønnes af Utafknemmelighed: — kunde Du da ogsaa i saadanne Dieblikke finde Hvile i Bevidstheden om Din redelige Villie, skjøndt Du Intet havde udrettet? og kunde Du nu, idet Du skuer tilbage paa saadanne Timer af det henrindne Aar og paa dem, der beredede Dig en saadan Løn for Din Kjærlighed, ogsaa opsende Din Tak til den Høieste? hvad mene vel I, unge Venner! paa hvilke jeg her nærmest tænker, og som ydede os en saa ringe Erstatning for vor Flid og vor Omfjorg, at

jeg vilde svare mig selv paa dette Spørgsmaal? Jeg vilde vistnok ikke undlade at gaae i Rette med Eder; jeg vilde vistnok minde Eder om, hvorledes I have forspildt den Roes, vi saa gjerne yde den flittige og arbeidsomme Discipel; men jeg vilde dog takke min Gud og Herre ogsaa for det, der var vedersfaaret mig i saadanne Diebliske; jeg vilde takke ham for min Sorg og Bekymring, takke ham, fordi han gav mig Sind og Hjerte til at sørge over Eders Uforstandighed og Letsindighed og Uafsonsomhed, til at bekymres med dem, hvis Stolthed og Glæde I skulde være, hvis Forhaabninger og Forventninger hængte ved Eder, hvis Kjærlighed hviler over Eder. Ja, naar jeg beder den Bøn: "Frels os fra det Døde," da skal jeg sige og mene: befri mig fra Synd og Last og Ligegyldighed og Alt, hvad der beskæmmer og vanærer mig, men tag ikke Bekymringen bort fra mig, og lad mig bære min bestfattede Deel deraf, saa at jeg dagligen lærer at være stærk i Taalmodighed, saa at jeg stedse agter mere paa mig selv, saa at min Røst maa vorde mere gjennemtrængende og min Tale med Overbeviisningens fulde Kraft finde Indgang hos disse, der hidtil ei vare villige til at høre, paa det at deres Hjerter maae bries i Kjærlighed til at elske alt det, der giver dem Roes og Ære.

Men i Menneskets Liv boer Glæden saa forunderligt ved Siden af Bekymringen, og derfor kunde vi mindst glemme i denne Time at takke Gud for Eder, der tidligen begreb, at Tilids og Arbejdsomhedens Veie ogsaa er Ærens Veie, der sluttede Eder til os med Tillid og Hengivenhed, vare tilstede hos os med Tanke og Villie, medens vi talte og lærte, saa at Eders Kundskab hver Dag udvidedes og styrkedes, saa at Eders Glæde og vor Glæde hver Dag vorede og at vi gjensidigen, som ældre og yngre Venner, gjerne saae hverandre og gjerne talte med hverandre paa disse Steder.

J ville — og jeg haaber, at J ville det Alle tilsammen — forene Eder med os i Lov og Tak til den Allgode, fordi der her er en Skole, hvor hjærlige Forældre eller Forsørgere vilde at J skulde samles med os, for at de engang kunde efterlade Eder den bedste Arvedeel, saa sandt som vi derved tænke paa en oplyst Aand, der stræber frem ad Veien i Fromhed og Tillid til Gud, saaledes at det, der her begyndtes som Kundskab, kan fuldendes som Videnskab.

Thi her skulde J ikke have Eders blivende Sted; men paa Grundvolden, som her blev lagt, skulde J bygge videre der, hvor Videnskabens Mestere ville meddele Eder dens Gaver i rigere Fylde. Saaledes vandre de bort herfra Aar for Aar, og inden vi blive det vaer, er der Ingen tilbage af alle dem, med hvilke vi første Gang samlede i disse Sale. Saa kom da, Du skønne, veemodsfulde Grindring, og slut dem Alle i Din Favn, baade dem, der forlængst droge bort herfra, og dem, vi nylig raakte Haanden i Afssedens Stund, medens Haabet og Betsignelsen fulgte dem paa Veien, saa at vi Ingen glemme af dem Alle, men at deres Navne og — det give Gud! — deres Ære maa nævnes paa dette Sted, naar vi tale om dem, der engang horte til dette Samfund.

Den Deeltagelse, som De, hæderværdige Medborgere! stadigen yttre for vor Skole, har en retmæssig Fordring paa vor fuldeste Erkiendelse. Vi have oftere havt den Glæde, ved den aarlige offentlige Prøve at see en talrig Kreds af dem, der elste Ungdommen og agte dens Underviisning, at slutte sig omkring os. Vi tilstaae, at vi heller ikke kunne undvære denne Deeltagelse, og at vi ifkun med Mismod vilde savne den; thi den er os en Dymuntring i vort besværlige Kald, og det er os i Sandhed en tilfredsstillende Løn at

vide, at vor Skole og dens Virksomhed er Gjenstand for vore Medborgeres hadrende Opmærksomhed. Derfor være Dem bragt vor hjerteligste Tak.

Idet jeg nu skal bekendtgjøre Udfaldet af den sidst afholdte Prøve, vilde vi forgjæves ønske, at Høsten paa mange Steder ikke har svaret til vort Arbejde, og derfor bie vi her med Taalmodighed i Haabet om en tilkommende alvorligere Flids mere lønnende Frugter. Men vi tilsvøie med Glæde, at vi paa andre Steder have seet vore Bestræbelser paaskjønne efter vore Forventninger og vort Hjertes Ønske.

(Examens Udfald bekendtgjordes og oplæstes).

Som de af Skolens Disciple, der ved stadig og fortrinlig Flid og gode Sæder have gjort sig fortjente til at modtage en særegen Belønning som et Vidnesbyrd og Minde om deres Læreres særdeles Tilfredshed, er det mig hjært at kunne nævne og fremfalde: Af 4de Klasse Ole Anton Sougaard, af 3de Cl. Jens Christian Sondershausen, af 2^{den} Cl. Richard Theodor Hoff og Christian Ehrenfried Lund. Endvidere have vi Anledning til paa en særegen Maade at paaskjønne den Flid og Sædelighed, der anbefaler følgende Disciple, hvilke derfor fremfaldes og nævnes med udmærket Roes: Af 3de Cl. Jonas Collin Lund, af 2^{den} Cl. Kasimus Windfeld, af 1ste Cl. Balthasar Isaacsen.

Det Sindelag, hvormed I, kjæreste unge Venner! stedse have arbejdet og levet iblandt os, er mig en Forsikring om, at I ei vilde misforstaae Betydningen af de Belønninger, vi her have givet Eder, og af den hæderlige Maade, paa hvilken I ere blevne nævne. Thi I vide det vel, at den egentlige og sande Lyk ikke er indbefattet i noget synligt Tegn eller nogen udvortes Gode, men at den ene og alene maa søges der, hvor I ogsaa allermindst kunde ønske at savne den,

i Eders egen Bevidsthed om en værdig Anvendelse af de Gæ-
ner, som Forsynet skjænkede Eder. Lad denne Dag, da I ere
blevne fremstillede som brave og flittige Disciple for en For-
samling af hæderlige Mænd, bevares i Eders Erindring, saa
at Eders Sind og Villie fremdeles styrkes til at fuldføre,
hvad I saa smukt have begyndt.

(Her bekendtgjordes Dpflytningen og Tilgangen af nye Di-
sciple; slutteligent oplæstes Navnene paa samtlige Skolens
Disciple).

See disse ere de, som bleve os betroede, og med hvilke vi
skulle vandre videre frem ad Veien. Men Veien er lang og
ofte besværlig, og derfor, ligesom vi begyndte med Lov og
Tak, saaledes ville vi slutte med Bøn til ham, der forstaaer
at lede vor Gang og lyse paa vore Stier. Giv os da,
Herre! det, som vi behøve, for at vi her kunne udbrede Din
Gæ! giv os Kraftens og Kjærlighedens og Sindighedens
Aand, men giv os ogsaa Biidommens Aand, for at vi
kunne bevise os som rette Lærere i Din store Menighed! Lad
Din Raade og Velsignelse hvile over denne Skole og over
alle dem, som her skulle udføre deres Dagværk! Bevar og
velsavn Kongen, og naar Du ogsaa beskikker ham sin Deel
af Livets Sorger, da giv ham Mod og Standhaftighed i
Troen paa Dig; men lad det høre med til hans Livs Glæ-
der, at kristelig Dplysning og Sandhed udbreder sig kraftigt
fra Kirke og Skole. Og Fædrelandet, som omslutter os Alle,
til hvilket vi Alle, Konge og Folk, Rige og Fattige, Vise og
Enfoldige, ere knyttede med Trostæbens og Kjærlighedens
stærkeste og helligste Baand, — det elskede Fædreland besvær-
me Du med Din velsignende Raade! Det ssee! —

Den offentlige Examen

i Randers lærde Skole for Aaret 1841

foretages i følgende Orden :

Mandagen den 13de September.

8—12. De tre øverste Classer la- | 2—5. Samtlige Classer dansk
tinf Stiiil. | Stiiil.

Tirsdagen den 14de September.

8—12. IV Cl. Latin. | 2—5. IV Cl. Religion.

Onsdagen den 15de September.

8—11. IV Cl. Hebraisk. | 2—3½. I Cl. Fransk.
2—6. IV Cl. Mathematisk. | 3½—5½. II Cl. Fransk.

Torsdagen den 16de September.

8—12. IV Cl. Hist. og Geogr. | 8—12. III Cl. Religion.
2—4. IV Cl. Lybsk. | 2—4½. III Cl. Fransk.
4—6. I Cl. Latin. | 4½—6. I Cl. Dansk.

Fredagen den 17de September.

8—12. IV Cl. Græsk. | 8—12. III Cl. Latin.
2—5. IV Cl. Fransk. | 2—6. III Cl. Mathematisk.

Lørdagen den 18de September.

8—10. Samtlige Classer Sang og Gymnastik.

Mandagen den 20de September.

8—11. III Cl. Græsk. | 2—6. III Cl. ~~Mathematisk.~~
Hist. og Geogr.

Tirsdagen den 21de September.

8—11. II Cl. Latin. | 2—6. II Cl. Hist. og Geogr.

Onsdagen den 22de September.

8—11. II Cl. Religion. | 2—4½. III Cl. Lybsk.
| 4½—6½. I Cl. Hist. og Geogr.

Torsdagen den 23de September.

8—12. II Cl. Mathematik.	2—4. I Cl. Religion.
	4—6. II Cl. Lydsf.

Fredagen den 24de September.

8—11. III Cl. Hebraisk.	2—5. II Cl. Græsk.
	5—6½. I Cl. Lydsf.

Løverdagen den 25de September om Formiddagen Kl. 9 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple. Torsdagen den 30te September om Formiddagen Kl. 10 foretages Translocationen, og Mandagen den 4de October begynder Underviisningen for det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Examen og Translocationen indbydes herved ærbødigst Disciplenes Fædre og Foresatte, samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere.

København lærde Skole den 1ste September 1841.

B. Borgen.
